

เปิดอุทยานแห่งชาติสู่ภาคเอกชน ไวใจได้ไหมเนี่ย

บเมื่อเร็วๆ นี้ได้มีการประกาศจะเปิดอุทยานแห่งชาติ 10 แห่ง ให้เอกชนเข้าไปดำเนินการลงทุนด้าน การท่องเที่ยว

และเมื่อประมาณวันที่ 26 กันยายนที่ผ่านมา รัฐบาลกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ให้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ว่า จะนำร่องที่จะเปิด อุทยานธรรมชาติที่เป็นสุดยอดแห่งอุทยานแห่งชาติ ของไทย 10 แห่ง เพื่อให้ประเทศไทยได้เงินตราต่างประเทศ

ความคิดเช่นนี้ไม่ใช่ของใหม่ เมื่อหลายปีมาแล้วรัฐ ก็เคยมีดำริเช่นนี้ แต่ถูกละทิ้งเพราะเอกชนร่วมกันประท้วง จนดำเนินการต่อไปไม่ได้

แต่คราวนี้ประจวบกับเป็นช่วงเศรษฐกิจขาลงรัฐบาล ถึงจุดความคิดที่จะเอาทรัพยากรธรรมชาติไปแลกกับเงิน ตราต่างประเทศ เพราะคิดว่าเป็นความคิดที่ดีไม่หยอก

จริงๆ แล้วโดยหลักการ ดูเผินๆ แล้วไม่น่าจะเสียหาย เพราะหลายคนเชื่อว่าภาคเอกชนมีประสิทธิภาพสูง อุทยานแห่งชาติจะได้รับจัดการที่ดีเสียที หากรัฐจะ เปิดอุทยานฯ เฉพาะแต่เขตบริการเท่านั้นไม่ใช่เปิดทั่วไป หมด

ข้อดีของนโยบายเปิดอุทยานให้ภาคเอกชนมี สมมติฐานสำคัญอยู่ 4 ประการด้วยกัน

ประการแรก รัฐต้องมีวิธีการสรรหาผู้ประกอบการ ที่ดีและเป็นธรรม

ประการที่ 2 เมื่อเกิดรายได้ขึ้นมาแล้ว รายได้จะ ตกอยู่และเป็นผลประโยชน์กับส่วนรวม

ประการที่ 3 ภาคเอกชนมีฝีมือในการบริหารจัดการ

ประการที่ 4 การให้ภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการ ไม่กระทบต่อสิทธิของคนไทยในการใช้ประโยชน์จาก อุทยานแห่งชาติ

ลองมาวิเคราะห์ดูรายละเอียดของสมมติฐานกันทีละข้อ

จะพบว่าสำหรับสมมติฐานแรก ขอบอกตรงๆ ว่า ผลงานที่ผ่านมาของรัฐบาล (ไม่ว่าจะเป็นพรรค ไหน) ล้วนทำให้ประชาชนเขาไม่ไว้วางใจ

หลายคนมีความเชื่อว่า นโยบายเปิดอุทยานเป็น การเอาสมบัติส่วนรวมของชาติไปเป็นประโยชน์ของ คนกลุ่มน้อย

ที่ผ่านมาการให้ประมุขสมบัติส่วนรวม รัฐก็ได้เงิน

กลับมาน้อยมาก เช่น โรงแรมที่สวนพฤษภคศาสตร์สิริภักดิ์ โรงแรมที่นั่นเสียค่า front-end fee แค่ 2 ล้านบาท แลกรับโลกันที่หายาก

ต้นตอของปัญหาทำนองนี้แหละ ที่ทำให้รัฐบาล เข้าไปทำงานในท่าเหินไม่ไต่เพราะเขาไม่ไว้วางใจรัฐบาล ในกรณีแปรปรวนรัฐวิสาหกิจ นโยบายเปิดอุทยาน หาก การจัดการที่โปร่งใส อาจกลายเป็นเครื่องมือของการ เอาสมบัติของชาติไปแบ่งกันปันส่วนให้พรรคพวก เหตุผลนี้ ทำให้สมมติฐานแรกขาดความน่าเชื่อถือใน หมู่ประชาชนสังคมที่สนใจปัญหาส่วนรวม

สำหรับสมมติฐานประการที่ 2 นั้น ตามปกติแล้ว รายได้ที่เกิดขึ้นน่าจะเป็นเงินรายได้ของอุทยานแห่งชาติ ส่วนหนึ่ง อุทยานที่มีผู้ประกอบการจะใช้เงินรายได้ บางส่วน ส่วนที่เหลือก็จะนำไปใช้กับอุทยานอื่นๆ ที่ ต้องการงบประมาณ

เรื่องนี้ต้องให้นักวิชาการไปดูว่าที่ผ่านมาอุทยาน แห่งชาติ ใช้เงินรายได้ อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพแค่ไหน

สำหรับโครงการนำร่อง 10 อุทยานสู่ภาคเอกชนนี้ มีโครงการที่จะใช้รายได้ อย่างไร

ที่สำคัญอย่าลืมว่า กรมอุทยานแห่งชาติฯ ในแต่ละปี ได้รับงบประมาณถึง 8-9 พันล้านบาท และเป็น กรมที่มีภารกิจดูแลระบบนิเวศธรรมชาติตั้งแต่ป่าไป จนถึงทะเลมากที่สุดในประเทศ หากไม่มีข้อมูลระดับ โครงการก็ต้องประเมินจากผลงานอนุรักษ์และบริหาร ป่าที่ผ่านมา ว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด

สำหรับสมมติฐานประการที่ 3 และ 4 น่าจะวิเคราะห์ ได้ต่อเนื่องกัน ที่ว่าเอกชนมีฝีมือกว่ารัฐน่าจะเป็นไปได้

แต่ภาคเอกชนมีเป้าหมายที่จะบริการใคร แน่نون ตลาดเป้าหมายคงเป็นผู้มีรายได้สูงหรือนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ถ้ารัฐมนตรีพูดถึงเงินตราต่างประเทศ โครงการ นำร่องคงจะเป็นโครงการหาเงินจากนักท่องเที่ยวต่าง ชาติ คำถามที่ต้องตอบก็คือ ภาคเอกชนจะเอาที่ตรง ไหนไปดำเนินการและดำเนินการอย่างไร เช่น เอาที่ที่ สวยที่สุดของหาดไปทำโรงแรมแล้ว กลายเป็นหาดที่ ประชาชนทั่วไปใช้ไม่ได้หรือไม่

สิ่งที่เลวร้ายที่สุดของการพัฒนาการท่องเที่ยวก็คือ

เมื่อพัฒนาแล้ว คนไทยไม่ได้ชื่นชม

พูดตรงๆ ก็ได้ว่าคนไทยอาจเปลี่ยนสภาพจากเจ้าของ ทรัพยากรไปเป็นสุนัขเหินปลากะปิอง ได้แต่ม้าลายไทย ยึดแต่เปิดกะปิองกินไม่ได้

การเปิดอุทยานแห่งชาติให้ภาคเอกชนผิดตรงไหน คำตอบก็คือไม่ผิด แต่ต้องคุยกันในรายละเอียด เพื่อตรวจสอบสมมติฐานดังที่กล่าวมาแล้ว และต้องสร้าง กระบวนการที่สังคมเข้าไปตรวจสอบโครงการตั้งแต่เริ่มต้น

เช่น การคัดเลือกอุทยานและพื้นที่ที่จะให้บริการ โดยเฉพาะรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมีผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบอยู่ในกระบวนการ ติดตามผล อีกทั้งยังต้องเปิดเผยแพคเกจของผล ประโยชน์ให้ชัดเจนว่าจะตกเป็นภาษีของรัฐได้เท่าไร ครอบคลุมต้องตอบคำถามที่ว่ากรมอุทยานฯ จะนำ รายได้ไปทำอะไรต่อ รัฐต้องตระหนักว่าต้องเตรียมคำ ตอบเหล่านี้เป็นอย่างดีพร้อมเพียงก่อนดำเนินการต่อไป

ประเทศไทยมีกลุ่มผลประโยชน์มากมายที่ต้องการ เปลี่ยนสมบัติส่วนรวมเป็นส่วนตัว กลุ่มผลประโยชน์ เหล่านี้มักจะมีสนับสนุนให้ประเทศไทยไปขายตัวให้ ต่างชาติในราคาถูกอยู่เสมอ เช่น ยกเว้นค่าวีซ่า (ใน ขณะที่ค่าวีซ่าเข้าผู้ไปตกอยู่ที่ประมาณ 6,000 บาทต่อ หัว หรือพยายามประกันชีวิตให้ชาวต่างชาติ เมื่อเกิด โรคไข้หวัดนก แต่ไม่เคยคิดประกันชีวิตให้คนไทย (เคยน้อยใจกันบ้างไหมเนี่ย?) แต่ปัญหาใหญ่ คงไม่ พ้นประเด็นความไว้วางใจในรัฐของปวงชน

ขอเชิญชวนให้รัฐเปิดเวทีนโยบายสาธารณะ และเชิญ ชวนนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ไม่มีผลได้ จากโครงการ เช่น ดร.ธรณ์ ช่างรณาวาสวัสดิ์ เข้าไปมี ส่วนร่วม ชักก้าม และชี้แจงข้อดีข้อเสียผลประโยชน์สุทธิ และการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดต่อผู้มีส่วนได้ส่วน เสียอื่นๆ ให้ประชาชนทราบ ค่อยๆ พิจารณาทีละประเด็น ไม่ต้องรีบร้อน เพราะอุทยานแห่งชาติเป็นสมบัติของ ประเทศไทย ไม่ถึงกัลกัวยไปไหนหรอก

หากรัฐเห็นชอบกับเวทีสาธารณะก็ทำกับตั้งใจโอนเอา สมบัติฯ ธรรมดาไปเป็นสมบัติส่วนตัว อย่างถูกกฎหมาย นี้เอง!

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด